

Dosarul nr.2ra-1469/22
2-21055275-01-2ra-11102022

Prima instanță - Judecătoria Bălți, sediul Central (jud.: N. Costăș)
Instanța de Apel - Curtea de Apel Bălți (jud.: I. Grosu, A. Garbuz, A. Ciobanu)

ÎN C H E I E R E

23 noiembrie 2022

mun. Chișinău

Colegiul Civil, Comercial și de Contencios Administrativ al
Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele completului, judecătorul
judecătorii

Dumitru Mardari
Mariana Pitic
Victor Burduh

examinând admisibilitatea recursului declarat de Chișlea Radu, reprezentat de
avocatul Grosu Dragoș,

în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Chișlea Radu
împotriva ÎM „Direcția Troleibuze Bălți” privind anularea ordinului cu privire la
desfacerea contractului individual de muncă, anularea ordinelor de aplicare a
sancțiunilor disciplinare, încasarea compensației în locul restabilirii în funcție,
încasarea prejudiciului material, prejudiciului moral și cheltuielilor de judecată,

împotriva deciziei Curții de Apel Bălți din 16 iunie 2022, prin care s-a respins
apelul declarat de Chișlea Radu, și s-a menținut hotărârea Judecătoriei Bălți, sediul
Central din 19 noiembrie 2021,

c o n s t a t ă :

La 14 aprilie 2021, Chișlea Radu a depus cerere de chemare în judecată împotriva
ÎM „Direcția Troleibuze Bălți” privind anularea ordinului cu privire la desfacerea
contractului individual de muncă, anularea ordinelor de aplicare a sancțiunilor
disciplinare, încasarea compensației în locul restabilirii în funcție, încasarea
prejudiciului material, prejudiciului moral și cheltuielilor de judecată.

În motivare, a invocat că în temeiul contractul individual de muncă nr.18 din 12
februarie 2016 a fost angajat în funcție șofer de troleibuz categoria a III-a la ÎM
„Direcția Troleibuze Bălți”.

Pe perioada activității și-a îndeplinit în mod conștiincios obligațiile de muncă, a
dat dovadă de profesionalism înalt și a adus un aport considerabil la dezvoltarea
întreprinderii în care activează, fiind stimulat cu premii bănești, precum și diplome de
merit din partea administrației întreprinderii și din partea conducerii Primăriei Bălți,
iar datorită cunoștințelor și calităților profesionale ale reclamantului peste 14 tineri
șoferi au trecut stagiul profesional.

În anul 2017 a susținut examenul de calificare și a obținut categoria a II-a, iar în
ianuarie 2020 i-a fost acordată categoria I-a, fiind primul caz înregistrat când un șofer
de troleibuz, într-un termen atât de scurt, obține categoria I-a, până la 16 noiembrie

2020 în privința acestuia nefiind aplicată sancțiuni disciplinare.

Reclamantul a indicat că începând cu luna iulie relațiile dintre reclamant și pârât au devenit tensionate, atunci când în adresa angajatorului a fost scrisă prima petiție colectivă în care se menționau condițiile de muncă de la întreprindere, situația tehnică a troleibuzelor cu care angajații ies pe rută, relații care s-au agravat iremediabil începând cu a II-a jumătate a lunii septembrie, când după vizita la întreprindere a viceprimarului de Bălți Nicolae Grigorișin, directorul ÎM „Direcția Troleibuze Bălți,” l-a amenințat pe Chișlea Radu că va avea grijă ca salariul acestuia să fie cel mai mic posibil, ca ulterior să fie concediat în temeiul art.86 alin.(1) lit. g) Codul muncii.

Ordinul nr.7-C din 13 ianuarie 2021 este unul ilegal, fiind emis cu încălcarea prevederilor legale, și bazat pe sancțiuni disciplinare emise pentru presupuse încălcări grave a disciplinei muncii, însă de facto are la bază motive de răzbunare cu reclamantul care nu a încetat să solicite condiții de muncă adecvate la întreprindere și nu și-a cerut scuze de la director pentru declarațiile făcute, pentru petițiile și plângerile depuse în privința acestuia.

La 16 noiembrie 2020, a fost sancționat disciplinar cu mustrare pentru faptul că la 07 noiembrie 2020 ar fi vorbit cu un pasager și că la aceeași dată ar fi avut un comportament neadecvat în raport cu revizorul de securitate. Astfel, a depus plângere la Procuratura mun. Bălți pe faptele de amenințare cu omor parvenite din partea directorului.

La 14 decembrie 2020, iarăși a fost sancționat disciplinar cu mustrare pentru faptul că la 05 decembrie 2020 ar fi vorbit cu un pasager, iar la 29 decembrie 2020, a fost sancționat disciplinar cu mustrare aspră pentru faptul încălcării regulilor de circulație și a regulilor de funcționare tehnică ale troleibuzului.

La 11 ianuarie 2021, a fost sancționat disciplinar cu mustrare aspră pentru faptul purtării neadecvate și jignirii demnității revizorului de securitate Dupelici Andrei.

La 13 ianuarie 2021, a fost emis ordinul nr.7-C prin care reclamantul a fost concediat în temeiul art.86 alin.1 lit. g) Codul Muncii, ordinul având la bază ordinele de sancționare emise în privința reclamantului din 16.11.2020,14.12.2020, 29.12.2020, 06.01.2021 și 11.01.2021 pe care le consideră nefondate și neprobate corespunzător.

Reclamantul consideră, că sancționarea reclamantului de 5 ori într-o perioadă scurtă de timp 16.11.2020-11.01.2021 are la bază exclusiv motive de răzbunare, or, până în luna noiembrie 2020 reclamantul nu a fost sancționat niciodată disciplinar.

La 16 martie 2021, a depus o cerere la Avocatul Poporului pentru a fi recunoscut în calitate de avertizor de integritate.

La 20 septembrie 2021, reprezentantul reclamantului a depus cerere privind completarea temeiului acțiunii.

Reclamantul a susținut că 07 noiembrie2020 ora 13:20 în timpul deplasării nu a vorbit cu nici o persoană, iar în afară de declarațiile lui Dupelici Andrei acest fapt nu este confirmat de alte persoane sau alte probe, mai mult ca atât din explicațiile reclamantului la stația pe str. Bulgară acesta a fost întrebat de o doamnă peste câte opriri va fi marketul Slavena. Astfel, nu există nici o normă legală care să interzică șoferilor comunicarea cu alte persoane atunci când mijlocul de transport staționează.

În ordinul contestat pârâtul invocă că reclamantul a încălcat art. 9 pct.3 din Regulile de exploatare tehnică a troleibuzului, însă un astfel de punct nu se regăsește în regulile respective. Ce ține de incidentul cu Dupelici A. precum că reclamantul i-a

refuzat să-i prezinte foaia de parcurs și că l-a amenințat cu răfuială fizică, indică că acesta din urmă nu era echipat corespunzător și nu avea ecusonul atârnat în loc vizibil, și totodată 07 noiembrie 2020 era prima zi de lucru al reclamantului după concediul de 40 de zile și nu cunoștea dacă Dupelici A. mai lucrează la întreprindere și este sau nu responsabil de securitate la trafic.

Circumstanțele invocate în ordinul de sancționare nr.431 din 14.12.2020 nu corespund realității, la data respectivă reclamantul nu a vorbit cu nici o persoană, iar în afara de declarațiile lui Dupelici A. faptul dat nu este probat, iar în explicații a indicat că a comunicat că persoanele cu care a comunicat sunt cunoscuții acestuia care doar s-au salutat fără a duce careva discuții.

Cu referire la ordinul de sancționare disciplinară nr.447 din 29.12.2020, reprezentantul reclamantului a susținut că nu există nici o legătură cauzală dintre faptele reținute în acțiunile reclamantului și normele legale invocate de angajator.

În ordinul de sancționare a reclamantului nr.09 din 06.01.2021 angajatorul nu indică corect în ce a constatat ignorarea conducătorului de troleibuz a prelucrării sanitare obligatorie a salonului troleibuzului, având în vedere că prelucrarea sanitară obligatorie a salonului troleibuzului atât în perioade normale cât și în perioada de Covid-19 nu intră în sarcina șoferului.

Cu referire la ordinul nr.10 din 11.01.2021 potrivit explicațiilor reclamantului acesta a fost supus presiunilor de către administrație pentru a da explicații în privința faptelor pe care nu le-a comis, inclusiv obligat să-și ceară scuze de la Dupelici Andrei, însă reclamantul a comunicat că nu are pentru ce să-și ceară scuze, deoarece așa presupusul cuvânt necenzurat a fost atribuit lui Dupelici Andrei de către colectiv și nu de către reclamant.

Cât privește ordinul de sancționare disciplinară emis în privința reclamantului sub nr.7-C din 13.01.2021 îl consideră ilegal și emis cu încălcarea prevederilor legale, de aceea urmează a fi anulat pe motiv că în preambulul ordinului contestat angajatorul nu a indicat nici un temei de fapt prin ce a încălcat prevederile art.210 alin.1 lit. a) Codul muncii, precum și temeiul de drept prevăzut de art.206 alin.1 lit. d) Codul muncii.

Până la aplicarea în privința reclamantului a sancțiunii disciplinare concedierea, angajatorul nu a cerut în scris salariatului explicație scrisă privind fapta comisă, prin ce au fost încălcate prevederile art.208 alin.(1) Codul muncii.

Prin ordinul nr.7-C din 13.01.2021 reclamantul a fost sancționat cu concedierea pentru fapte pentru care a mai fost sancționat anterior prin ordinele nr.387 din 16.11.2020, nr.431 din 14.12.2020, nr.447 din 29.12.2020, nr.09 din 06.01.2021 și nr.10 din 11.01.2021, fiind astfel încălcate prevederile art.206 alin.(4) Codul muncii.

Consideră că sancționarea reclamantului de șase ori în perioada scurtă de timp 16.11.2020- 13.01.2021 are la bază motive de răzbunare pentru faptul că reclamantul a adus în spațiul public problemele ÎM "Direcția Troleibuze Bălți", inclusiv că au fost sesizate organele competente.

Toate sancțiunile aplicate în privința reclamantului au fost emise în grabă pentru a scăpa cât mai curând posibil de salariatul incomod. Reclamantul prin ieșirile sale publice și petițiile înaintate a dezvăluit practici ilegale în cadrul întreprinderii și a obținut statut de avertizor de integritate, fapt reflectat în răspunsul oferit de Avocatul Poporului nr. 03-156/21 din 17.09.2021 și avizul nr. 07-4/20 din 27.05.2021 emis de instituția Ombudsman-ului în adresa întreprinderii.

La 01 noiembrie 2021 de către reprezentantul reclamantului a depus cerere de concretizare a acțiunii.

A invocat că în privința încasării salariului ratat pentru întreaga perioadă cât reclamantul a fost privat ilegal de posibilitatea de a munci 9 luni și 20 de zile, cuantumul acestei sume este de 67214,66 lei fiind calculată în baza certificatului prezentat de pârât.

Suma este formată după următoarea formulă: $6968,74 \text{ lei} \times 9 \text{ luni} + 224,80 \text{ lei} \times 20 \text{ zile} = 67214,66 \text{ lei}$, unde suma de 6968,74 lei reprezintă salariul mediu pe ultimele 3 luni conform certificatului de salariu, 224,80 lei reprezintă valoarea salariului pentru o zi de muncă- $6968,74/31$ zile calendaristice, 9 luni și 20 zile reprezintă perioada de absență forțată de la muncă de la 14.01.2021 până la 01.11.2021.

Cu referire la pretenția privind în locul restabilirii la locul de muncă încasarea a unei compensații în mărime de 5 salarii medii lunare ale salariului reclamantului, cuantumul acestei sume fiind de 34843,70 lei – $6968,74 \text{ lei} \times 5$.

Cu referire la pretenția privind încasarea a 0,3% din suma neplătită în termen a salariului pentru fiecare zi de întârziere din motivul reținerii acestor plăți din vina angajatorului, indică că cuantumul acestei sume este de 24937,10 lei. Calculul a fost făcut pentru perioada 10.02.2021-01.11.2021 cu ajutorul calculatorului online al companiei Promolex.

Cu referire la pretenția privind încasarea prejudiciului moral cauzat salariatului în mărime de 3 salarii medii lunare, a susținut că cuantumul acestei sume este de 20906,22 lei, adică $6968,74 \text{ lei} \text{ salariul mediu} \times 3$.

Reclamantul a solicitat anularea ordinului cu privire la desfacerea contractului individual de muncă nr.7-C din 13.01.2021, anularea ordinelor de aplicare a sancțiunilor disciplinare din 16.11.2020, 14.12.2020, 29.12.2020, 06.01.2021, 11.01.2021, încasarea compensației în locul restabilirii la locul de muncă în mărime de 34843,70 lei, salariului pe perioada lipsei forțate de la locul de muncă în sumă de 67214,66 lei, încasarea a 0,3% din suma neplătită în termen a salariului pentru fiecare zi de întârziere în mărime de 24937,10 lei, prejudiciului moral în mărime de 20906,22 lei și cheltuielilor de judecată.

Prin hotărârea judecătoreiei Bălți, sediul Central din 19 noiembrie 2021 cererea de chemare în judecată înaintată de Chișlea Radu împotriva ÎM „Direcția Troleibuze Bălți” privind anularea ordinului cu privire la desfacerea contractului individual de muncă, anularea ordinelor de aplicare a sancțiunilor disciplinare, încasarea compensației în locul restabilirii în funcție, încasarea prejudiciului material, prejudiciului moral și cheltuielilor de judecată, s-a respins.

Pentru a hotărî astfel, instanța de fond a conchis că comiterea de către Chișlea Radu a încălcărilor pentru care ultimul a fost sancționat disciplinar prin ordinele din 16.11.2020, 14.12.2020, 29.12.2020, 06.01.2021, 11.01.2021, a fost confirmat pe prin înscrisurile prezentate de părți și prin declarațiile martorilor audiați în ședința de judecată care au declarat că în privința lui Chișlea Radu ordinele au fost emise în baza încălcărilor care au fost depistate la acesta.

În explicațiile date, nu a negat faptul că a răspuns la adresările unei persoane care a întrebat peste câte stații va fi marketul Slavena, iar cu alte persoane cunoscute lui s-a salutat, or, orice tip de discuție în timpul conducerii troleibuzului este categoric interzisă.

La fel, a recunoscut faptul că nu s-a oprit la stația terminus pentru a efectua prelucrarea sanitară a mijlocului de transport, motivând prin faptul că aceasta nu intră în sarcina șoferului, însă șoferul era obligat să oprească mijlocul de transport la locul special amenajat la stația terminus destinat pentru dezinfectarea troleibuzului, iar de prelucrarea sanitară deja se ocupă grupul special constituit în sensul dat.

Instanța a reținut că procedura de concediere a reclamantului a fost respectată și ordinul de concediere s-a constatat a fi unul legal, perioada de după concedierea lui Chișlea Radu nu constituie o absență forțată de la lucru ce ar fi imputată angajatorului, și deci se exclude obligația angajatorului de plata despăgubirilor materiale.

Nefiind de acord cu hotărârea instanței de fond, la 22 noiembrie 2022 Chișlea Radu, reprezentat de avocatul Grosu Dragoș a declarat apel solicitând admiterea apelului, casarea hotărârii Judecătoria Bălți, sediul Central din 19 noiembrie 2021, cu emiterea unei noi decizii prin care acțiunea înaintată să fie admisă.

Prin decizia Curții de Apel Bălți din 16 iunie 2022, s-a respins apelul declarat de Chișlea Radu, și s-a menținut hotărârea Judecătoria Bălți, sediul Central din 19 noiembrie 2021.

La 19 septembrie 2022, Chișlea Radu, reprezentat de avocatul Grosu Dragoș a declarat recurs împotriva deciziei Curții de Apel Bălți din 16 iunie 2022 solicitând admiterea acestuia, casarea deciziei instanței de apel și trimiterea cauzei spre rejudecare, în instanța de apel.

În motivare a invocat că nu este de acord cu decizia instanței de apel o consideră ilegală, cu interpretarea eronată a normelor de drept material.

Concluziile instanței de apel privind temeinicia și legalitatea hotărârii instanței de fond este una neargumentată, bazată pe interpretarea eronată a legii și pe aprecierea arbitrară a probelor existente la materiale cauzei, art. 432 alin. (2) lit. c) și alin. (4) din Codul de procedură civilă.

Instanța de apel a lăsat fără apreciere argumentele și probele invocate de Chișlea Radu în coroborare cu cumulul de probe ale prezentei cauze și, fără o verificare minuțioasă a legalității hotărârii contestate.

Atât în instanța de fond, cât și în cea de apel, a invocat că ordinele de corectare a erorilor tehnice, au apărut abia după ce reclamantul a invocat aceste fapte în cererea de completare a temeiurilor acțiunii.

Instanța de apel a făcut o interpretare eronată a prevederilor legislației muncii și a lăsat fără nicio apreciere și argumentele invocate de apelant cu privire la relevanța probelor prezentate de pârât.

Astfel, instanța de judecată a încălcat prevederile art.130 alin. (1) din Codul de procedură civilă și nu a cercetat multiaspctual, complet, nepărtinitor și nemijlocit toate probele din dosar în ansamblul și interconexiunea lor.

Cu referire la termenul de depunere a recursului:

Conform art.434 Cod de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale.

Curtea de Apel Bălți a pronunțat dispozitivul deciziei 16 iunie 2022.

Instanța de apel a comunicat reprezentantului recurentului decizia motivată la 20 iulie 2022, prin intermediul poștei electronice (f. d. 206).

Respectiv, cererea de recurs declarată la 19 septembrie 2022, este depusă în termen.

În conformitate cu art.439 alin. (2) și (3) Cod de procedură civilă, după parvenirea dosarului, un complet din 3 judecători decide asupra admisibilității recursului, dispune expedierea copiei de pe recurs intimatului, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii obligatorii a referinței timp de o lună de la data primirii acesteia.

Judecătorul raportor verifică încadrarea în prevederile legii a temeiurilor invocate în recurs și face un raport verbal în fața completului de judecată instituit în conformitate cu alin. (2).

La 11 octombrie 2022, Curtea Supremă de Justiție a comunicat intimatului recursul, informând despre necesitatea depunerii referinței în termen de o lună de la data primirii scrisorii, fiind recepționat la 14 octombrie 2022, potrivit avizului de recepție de la fila dosarului 14 Vol. III.

La 11 noiembrie 2022, ÎM „Direcția Troleibuze Bălți” a depus referință menționând, că recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă.

Atât prima instanță cât și instanța de apel au apreciat corect împrejurările cauzei, a examinat cauza sub toate aspectele, cu respectarea normelor de procedură și aplicarea corectă a legii materiale, hotărârile instanțelor ierarhic inferioare fiind legale.

Intimata a pledat pentru inadmisibilitatea recursului.

Examinând temeiurile recursului completul Colegiului Civil, Comercial și de Contencios Administrativ al Curții Supreme de Justiție reține următoarele.

Temeiurile de declarare a recursului sunt prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă.

În conformitate cu art. 433 lit. a) din Codul de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4).

Instanța de recurs reține, că examinarea chestiunii privind admisibilitatea recursului presupune verificarea conformității temeiurilor invocate în cererea de recurs cu temeiurile prevăzute în art. 432 din Codul de procedură civilă.

În speță, Colegiul consideră corectă soluția instanței de apel, iar, dezacordul recurentului cu decizia instanței de apel, relatarea situației nu constituie un temei de casare a deciziei recurate, or, recursul exercitat conform secțiunii a II-a are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia în fapt.

Totodată, Colegiul reține că potrivit regulilor din Secțiunea a II-a din Capitolul XXXVIII Codul de procedură civilă, instanța de recurs nu verifică modul de apreciere a probelor de către instanțele de fond și de apel. Forța atribuită unei probe sau alteia, coraportul dintre probe, suficiența probelor și concluziile făcute în urma probațiunii sunt în afara controlului instanței de recurs.

Prin prisma art. 432 alin. (4) din Codul de procedură civilă, instanța de recurs poate interveni în materia probațiunii doar sub aspect procedural și anume dacă se invocă că instanța de apel a apreciat în mod arbitrar probele, încălcând în mod flagrant regulile de apreciere a probelor stabilite în art. 130 din Codul de procedură civilă.

Din recursul declarat nu rezultă că instanța a apreciat arbitrar probele.

În acest sens CtEDO în jurisprudența sa constantă statuează că, dreptul de acces la instanțe nu este absolut. Există limitări implicit admise [Golder împotriva Regatului Unit, pct. 38; Stanev împotriva Bulgariei (MC), pct. 230]. Acest este în special cazul

condițiilor de admisibilitate a unui recurs, întrucât prin însăși natura sa necesită o reglementare din partea statului, care se bucură în această privință de o anumită marjă de apreciere (Luordo împotriva Italiei, pct. 85). Condițiile de admisibilitate ale unui recurs pot fi mai stricte decât pentru un apel (Levages Prestations Services împotriva Franței, pct. 45).

Curtea a mai reiterat că, modul de aplicare a articolului 6 procedurilor în fața instanțelor ierarhic superioare depinde de caracteristicile speciale ale procedurilor respective; trebuie ținut cont de totalitatea procedurilor în sistemul de drept național și de rolul instanțelor ierarhic superioare în acest sistem. (a se vedea Botten v. Norway, hotărâre din 19 februarie 1996, Reports 1996-I, p. 141, § 39).

La fel, conform jurisprudenței Curții, procedurile cu privire la admisibilitatea căii de atac și procedurile care implică doar chestiuni de drept, și nu chestiuni de fapt pot fi conforme cu cerințele articolului 6 § 1 (a se vedea Helters c. Suediei 9 octombrie 1991, § 31, Seria A, nr. 212-A).

Potrivit art. 440 alin. (1) din Codul de procedură civilă, în cazul în care se constată existența unuia din temeiurile prevăzute la art. 433, completul din 3 judecători decide în mod unanim, printr-o încheiere motivată irevocabilă, asupra inadmisibilității recursului.

Încheierea se emite conform prevederilor art. 270 și nu conține nici o referire cu privire la fondul recursului.

Având în vedere cele expuse mai sus, recursul declarat de Chișlea Radu, reprezentat de avocatul Grosu Dragoș, nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă și drept urmare, este inadmisibil.

În conformitate cu art. 270, art. 433 lit. a) și art. 440 alin. (1) din Codul de procedură civilă, completul Colegiului Civil, Comercial și de Contencios Administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e:

Se declară inadmisibil recursul înaintat de Chișlea Radu, reprezentat de avocatul Grosu Dragoș.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului, judecătorul
judecătorii

Dumitru Mardari

Mariana Pitic

Victor Burduh